

3. Mitchell R. B. Defining and distinguishing international environmental problems. *International Politics and the Environment*. URL: https://uk.sagepub.com/sites/default/files/upm-assets/29032_book_item_29032.pdf (last accessed: 02.04.2020).
4. Mitchell R. B. Explaining international environmental politics. *International Politics and the Environment*. URL: https://uk.sagepub.com/sites/default/files/upm-assets/29031_book_item_29031.pdf (last accessed: 02.04.2020).
5. United Nations Development Programme (UNDP) HUMAN DEVELOPMENT REPORT 1994. URL: http://hdr.undp.org/sites/default/files/reports/255/hdr_1994_en_complete_nostats.pdf (last accessed: 29.03.2020).

Стаднік Андрій

АМЕРИКАНО-КИТАЙСЬКІ ВІДНОСИНИ У КОНТЕКСТІ ГЛОБАЛЬНОЇ ПРОТИВІРУСНОЇ КООРДИНАЦІЇ: ПАНДЕМІЯ COVID-19

***Анотація.** Досліджуються американо-китайські відносини під час перших місяців пандемії COVID-19 2019–2020 рр. На основі системного підходу оцінено заходи США та Китаю у стримуванні пандемії, відгуки на них у світових мас-медіа та їхній вплив на перебіг боротьби за глобальне лідерство.*

***Ключові слова.** міжнародні суперечки, США, Китай, глобальний вимір, лідерство, пандемія COVID-19.*

***Abstract.** The article examines US-China relations during the first months of the COVID-19 pandemic.*

According to systematic approach, the paper assesses US and Chinese responses to the pandemic, comments on them in the global media, and their impact on the struggle for global leadership.

***Keywords:** international disputes, USA, China, global dimension, leadership, pandemic COVID-19.*

Американо-китайські відносини знаходилися не в кращому стані перед тим, як поява нової коронавірусної хвороби стала проблемою глобального виміру. Наразі криза, пов'язана з розповсюдженням хвороби, не покращила стосунки провідних гравців міжнародних відносин та виявила низку серйозних помилок вищого керівництва в обох країнах. Ще на етапі появи коронавірусної інфекції Китай продемонстрував як сильні, так і слабкі сторони в протидії загрозі. Жорстока цензура, придушення зворотного зв'язку та зменшення вільного обміну інформацією дали змогу пандемії перейти на міждержавний рівень. Водночас, коли щільний карантин в м. Ухань зменшив поширення хвороби, у Пекіні розпочали урядову пропагандистську кампанію, просуваючи тему вчасних та якісних китайських заходів протидії поширення вірусу, до цього епізоду можна додати підозри державного радника Китаю Яна Цзечі про походження вірусу в Ухані американським військовим, що викликало бурхливу реакцію у представників адміністрації Дональда Трампа, зокрема держсекретаря США Майка Помпео [5].

Президент Д. Трамп ініціював скорочення внесків до бюджету ВООЗ, розформування підрозділу, відповідального за протидію епідемії, та відмову від співробітництва з Китаєм, яка була налагоджена за попередніх адміністрацій, коли впроваджувалися спільні дії під час спалаху гострого респіраторного синдрому в 2002 та 2003 рр. [7]. До спалаху вірусу в США, Вашингтон запропонував допомогу, яку Китай неохоче прийняв, хоча американським експертам у галузі охорони здоров'я, врешті, було дозволено приєднатися до делегації Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ) [3].

Непрозорість Пекіна щодо справжнього масштабу спалаху COVID-19, обумовлена політичними мотивами та економічними занепокоєннями, викликала підозри в США із самого початку [2]. Раніше позиція Сполучених Штатів як світового лідера була побудована на такому важливому елементі, як легітимність, що випливає із особливостей впровадження внутрішньої політики, намаганні забезпечення глобальних благ та здатності стати на чолі координації міжнародної реакції на кризи [1]. Цього разу уряд Китаю звинуватив Сполученні Штати у створенні «паніки» у відповідь на загрозу поширення вірусу [6], та і тому, що «вони були однією з перших країн, яка наклала обмеження на тих, хто подорожує з Китаю». Прес-секретар міністерства закордонних справ Китаю Хуа Чунінінг заявила, маючи на увазі США, що «країни ігнорують рекомендації Всесвітньої організації охорони здоров'я та Міжнародної організації цивільної авіації, які не рекомендують скасовувати маршрути польотів і обмежувати поїздки для вражених вірусом держав» [4].

Після того як розповсюдження вірусу в Китаї було успішно взято під контроль, було вирішено ввести серйозні обмеження щодо іноземців, які в'їжджають до країни, включно з 14-денним карантинном для людей, які приїжджають з країн, що сильно постраждали від пандемії. Цей крок є подібним до заборони подорожей, введених багатьма іншими країнам, які Китай свого часу критикував за подібні дії.

Утім, Комуністична партія Китаю вдало використовує провал організаційних заходів Сполучених Штатів як лідера протівірусної координації. Китай рухається швидко і вправно, заповнюючи вакуум, щоб позиціонувати себе як глобального лідера у галузі реакції на пандемію. Перевага Пекіна в торгівлі захисними засобами та медобладнанням в матеріальній допомозі країнам, що страждають від пандемії, посилюється тим, що величезна частина медпрепаратів та обладнання виробляється в Китаї. У Сполучених Штатів, де відсутня можливість повністю забезпечити власні потреби, не має можливості суттєво допомагати ліками та обладнанням іншим країнам. Здійснюючи потужну дипломатичну кампанію, Китай за допомогою широкого спектру інструментів здійснення зовнішньої політики заповнює той вакуум, який не змогли заповнити США на чолі глобальної протівірусної координації. Однак, спалах коронавірусу розгортається, і зрозуміло, що надзвичайна ситуація в галузі охорони здоров'я ще більше напружила вже непрості відносини США та Китаю та підкреслила питання стосовно місця Китаю у все більш взаємопов'язаному світі. Незалежно від невдач у сфері політичних та економічних відносин,

фактор глобалізації продовжує зростати. Пандемії та зміни клімату загрожують не тільки окремим державам але і людству загалом. Впоратися із сучасними загрозами можна тільки у тісній та чіткій міждержавній координації, а тим паче у плідній співпраці між провідними гравцями, як-от Сполученні Штати і Китай, що керівництво цих країн і розуміє, але вони й досі не готові йти на поступки стосовно національних інтересів своїх держав

Джерела та література

1. Campbell K. M., Doshi R. The Coronavirus Could Reshape Global Order // *Foreign Affairs*. 2020. March 18. URL: <https://www.foreignaffairs.com/articles/china/2020-03-18/coronavirus-could-reshape-global-order>
2. Haenle P. What the Coronavirus Means for China's Foreign Policy. *Carnegie Endowment for International Peace*. 2020. March 11. URL: <https://carnegieendowment.org/2020/03/11/what-coronavirus-means-for-china-s-foreign-policy-pub-81259>
3. Jaipragas B. Coronavirus: US says Beijing will allow its health experts into China to help combat outbreak. *South China Morning Post*. 2020. February 20. URL: <https://www.scmp.com/news/china/article/3048801/coronavirus-us-actions-are-science-based-and-arent-overreaction-health>
4. Marlow I. China Lashes Out at Countries Restricting Travel Over Virus. *Bloomberg*. 2020. February 7. URL: <https://www.bloomberg.com/news/articles/2020-02-06/china-lashes-out-at-countries-restricting-travel-over-virus>
5. Palmer J. The Coronavirus Has Put the U.S.-China Relationship on Life Support. *Foreign Policy*. 2020. March 18. URL: <https://foreignpolicy.com/2020/03/18/the-coronavirus-has-put-the-u-s-china-relationship-on-life-support/>
6. Salcedo A., Chereus G. Coronavirus Travel Restrictions, Across the Globe. *The New York Times*. 2020. April 1. URL: <https://www.nytimes.com/article/coronavirus-travel-restrictions.html>
7. Seligsohn D. The U. S.-China collaboration on health collapsed under Trump. This is the cost. *The Washington Post*. 2020. February 28. URL: <https://www.washingtonpost.com/opinions/2020/02/28/us-china-collaboration-health-collapsed-under-trump-this-is-cost/>